

התנהגויות מידע של נכים המוגבלים בניידות ברשת האינטרנט/גלעם כרמית

תקציר:

מטרת העבודה היתה להכיר את התנהגויות המידע של אוכלוסיות הנכים המוגבלים בניידות ברשת האינטרנט, מתוך כוונה לתרום לגוף הידע העוסק בחקר התנהגויות מידע בקרב אוכלוסייה זו בפרט ובקרב אוכלוסיות מיוחדות בכלל.

התנהגויות מידע הינו תחום הבודק נושאים כגון צרכי מידע, מגבלות שימוש במידע, חיפוש מידע, אינטראקציה של המשתמש עם מערכות מידע ועוד. בדיקות תמות מרכזיות והתנהגויות מידע של המוגבלים בניידות תסייע לספקי המידע להיות קשובים לצרכים ספציפיים של אוכלוסייה זו, ובכך לספק את המידע החיוני ולאפשר ניצול משאבי המידע הקיימים באינטרנט בצורה נבונה יותר על מנת להקל את ההתמודדות היומיומית עם המוגבלות.

שאלות המחקר דנו בנושאים המרכזיים המעסיקים את הנכים המוגבלים בניידות כגון התמודדויות עם הקשיים בחיי היומיום, צרכי המידע להם נזקקים הנכים בתחומים שונים, ואופן השימוש שלהם במידע הקיים באינטרנט על מנת לענות על צרכיהם.

איסוף הנתונים נעשה באמצעות ראיונות פנים אל פנים בשני שלבים. השלב הראשון של הראיון היה ראיון פתוח, כלומר ראיון בו ההקשבה מצדי היתה החלק המרכזי, והמראיינים סיפרו את סיפור חייהם וקשייהם ללא שאלות מנחות. השלב השני היה ראיון חצי מובנה, וזאת על מנת לכוון ולמקד יותר את הנושאים הרלוונטיים למחקר. נשאלו שאלות שעסקו בתדירות השימוש באינטרנט, מקרים ספציפיים של קשיים בהם נתקלו בחיי היומיום, אתרים בהם הם נוהגים לגלוש, חיי החברה שלהם וכיו"ב.

הפנייה לנבדקים אלה היתה באמצעות פורומים באינטרנט העוסקים בנכויות, במחלות הגורמות למוגבלויות בניידות כגון טרשת נפוצה, ובנפגעי תאונות. בנוסף, השתמשתי בשיטת "כדור השלגי", בה המראיינים עזרו לי ביצירת קשר עם נכים נוספים מחוג מכריהם.

כבסיס לממצאים, נעזרתי בעיקר בתיאוריית הצרכים של אלדרפר, המקיפה את הצרכים להם זקוק אדם: ביטחון, קשר וצמיחה. מניתוח ממצאי הראיונות נמצא כי האינטרנט מהווה מענה למכלול צרכים בחייהם של הנכים המוגבלים בניידות. צרכי ביטחון: עזרה בנגישות, בהשכלה, בבריאות וכד'. צרכי קשר: עם אנשים מאותו עולם תוכן, משפחה וכד'. צרכי צמיחה: התמודדות עם זהות נכית, תמיכה וכד'. בנוסף, נמצאה הלימה בין מודלים של התנהגויות מידע שנושאהן אי דאיות ואילו ציפים המניעים אדם לחפש מידע (ווילסון, 1999, אלן, 1996).

באמצעות חקר התנהגויות מידע באינטרנט של נכים המוגבלים בניידות, ניתן לבנות תוכנית מקיפה המותאמת לנכים מסוג זה, מתוך רצון לעזור להם בהתמצאות במבוך הקיברנטי העצום.

מחקר זה מצביע על חשיבות הבנת האינטרנט כספק מידע מרכזי ביותר, באמצעותו ניתן לתת מענה לצרכיהן של אוכלוסיות שונות ומגוונות. זאת מתוך תקווה כי אוכלוסיות אלה יגבירו את השימוש ברשת האינטרנט באמצעות סיפוק מיומנויות תקשוב ועזרים טכנולוגיים, על מנת לסגור את הפער הדיגיטלי הקיים בקרב האוכלוסיות המיוחדות.

מס' מיון בספריה :
362.4 גלע.הת תשס"ז

מס' מערכת בספריה :
1137255